

ДІАЛОГ ЦИВІЛІЗАЦІЙ В ЕПОХУ МЕДІАТИЗАЦІЇ

Губань Р. В., Малезик Д. І.

ВСТУП

Війни і конфлікти в XXI столітті набули особливо гострої реакції світової спільноти. З огляду на це одним з головних завдань є встановлення миру заради реалізації майбутніх амбітних проєктів. Очевидно, що одним з дієвих засобів унеможливлення конфліктів є їх профілактика. В цьому контексті важливого значення набуває необхідність імплементації Декларації принципів толерантності¹, оскільки між людьми, які прихильно ставляться один до одного навряд чи можливий збройний конфлікт.

Важливу роль у налагодженні міжцивілізаційних і міжкультурних відносин відіграє і медіаטיзація як процес якісних змін соціальних комунікацій, що стають важливим чинником впливу на життя суспільства та особистості². Насамперед головне місце має належати електронним інформаційним ресурсам глобальної мережі інтернет, яка в межах інформатизації та віртуалізації соціального життя стає невід'ємною частиною життя сучасної людини.

Залежно від епохи, в якій знаходиться людство, виникає необхідність робити акценти на тих чи інших аспектах, які можуть стати приводом для конфлікту: мова може йти про расову дискримінацію³, протистояння соціально-економічних устроїв⁴ чи цивілізаційне протистояння. З розпадом СРСР та Варшавського блоку основним чинником, який стає причиною конфліктів стає цивілізаційний. До речі, агресія російської федерації проти України теж значною мірою пояснюється незгодою агресора з бажанням України відновити свою приналежність до європейської, а не до євразійської цивілізації, на роль якої претендує Російська Федерація. Помітну роль в унеможливленні

¹ Губань Р. Декларація принципів толерантності і проблеми її імплементації. *Толерантність на кордонах Європи: вимір для України* : матеріали міжнародної науково-практичної конференції / упоряд.: І. Вегеш, М. Колодій; Відп. за вип.: М. Вегеш. Ужгород : ФОП Наумченко Н. В., 2019. 144 с. С. 30–34.

² Thompson J. B. *Ideology and Modern Culture. Critical Social Theory in the Era of Mass Communication*. Stanford: Stanford University Press, 1991. P. 21.

³ Губань Р. В. Концепція діалогу між цивілізаціями та проблема расизму в міжнародному праві. *Треті юридичні читання: Матеріали Міжнародної наукової конференції 25–26 квітня 2007*. Т. 2. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2007. С. 60–62.

⁴ Губань Р. Принципи міжнародного права і концепція діалогу між цивілізаціями. *Підприємництво, господарство і право*. 2008. № 2. С. 46–49.

міжцивілізаційних конфліктів майбутнього мають відіграти і освіта, у тому числі вивчення культурології, і сучасні медіа⁵.

1. Формулювання проблеми. Створення «Альянсу цивілізацій»

Загрозу зіткнення цивілізацій ще в середині 1990-х років достатньо чітко ідентифікував американський дослідник С. Хантінгтон⁶. Усвідомлюючи реальну небезпеку такого розвитку подій, світове співтовариство вирішило винести обговорення зазначеної вище проблематики на найбільший світовий дискусійний майданчик – Генеральну Асамблею ООН. В результаті її обговорення Генеральною Асамблеєю була прийнята резолюція № 53/22, якою 2001 рік проголошувався Роком діалогу між цивілізаціями під егідою Організації Об'єднаних Націй⁷. Однак, ООН і далі продовжувала займатися питаннями діалогу між цивілізаціями. Черговою резолюцією, яку прийняла Генеральна Асамблея ООН, присвячена діалогу між цивілізаціями, стала резолюція 54/113, що була прийнята 10 грудня 1999 р. Власне, ця резолюція нічого нового суттєво не додала, окрім того, що в п. 3 цієї резолюції Генеральна Асамблея ООН пропонувала урядам, системі ООН, включно з ЮНЕСКО та іншими відповідними міжнародними і неурядовими організаціями продовжувати та активізувати розроблення і реалізацію відповідних культурних, освітніх і соціальних програм з метою просунення концепції діалогу між цивілізаціями, у тому числі шляхом організації конференцій і семінарів та поширення інформації і навчальних матеріалів на цю тему, а також інформувати Генерального секретаря про свою діяльність. Пункт 4 цієї резолюції закликав уряди заохочувати всіх членів суспільства брати участь у зусиллях з розвитку діалогу між цивілізаціями й надавати їм можливість зробити внесок у проведення Року діалогу між цивілізаціями під егідою Організації Об'єднаних Націй⁸. Ідея діалогу між цивілізаціями знайшла своє відображення і в Декларації тисячоліття, яка була затверджена резолюцією 55/2 Генеральної Асамблеї ООН 8 вересня 2000 р. У 1999 р. Генеральний секретар заснував цільовий фонд для розвитку діалогу між цивілізаціями і в своїй резолюції 55/23 Генеральна Асамблея ООН

⁵ Малежик Д. І., Хоменко Г. В. Гуманізація пострадянської культурології у вищій школі України. *Гілея: науковий вісник*. Збірник наукових праць. 2016. Вип. 106 (3). С. 270.

⁶ Huntington S. Ph. *The Clash of Civilizations and the Remaking of World Order*. New York : Simon & Schuster edition, 2011. 368 p.

⁷ Resolution adopted by the General Assembly A/Res/53/22. United Nations Year of Dialogue among Civilizations. URL: <http://www.un-documents.net/a53r22.htm>

⁸ Губань Р. В. Міжнародно-правові аспекти розвитку діалогу між цивілізаціями : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11 / Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Київ, 2009. С. 75.

закликала всі уряди, фінансові установи, організації громадянського суспільства, а також приватний сектор розглянути можливості щодо надання внесків до цільового фонду⁹.

Як злий жарт виглядає вчинення найбільшого терористичного акту на території США саме 2001 року. Але, факт залишається фактом. Ця подія ще більше інтенсифікувала необхідність вжиття заходів для подальшої інтенсифікації діалогу між цивілізаціями. З огляду на актуальність тематики 8 і 9 листопада 2001 р. пленарні засідання Генеральної Асамблеї були присвячені розгляду пункту, названого «Рік діалогу між цивілізаціями під егідою Організації Об'єднаних Націй». Хід дискусії на засіданнях нами вже був детально описаний¹⁰.

Варто зауважити, що в ході обговорення проекту резолюції, яка згодом стала резолюцією 56/6 Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй «Глобальний порядок денний для діалогу між цивілізаціями», взяв участь і представник від України П. В. Доценко.

У преамбулі резолюції підкреслювалося, що, незважаючи на перешкоди, які виникали через нетерпимість і агресію, протягом усієї історії відбувалася конструктивна взаємодія між усіма цивілізаціями. У вступній частині також робився акцент на тому, що досягнення цивілізацій є колективною спадщиною людства. Досить позитивним, на наш погляд, є згадка в преамбулі резолюції 56/6 про конструктивну взаємодію між різними цивілізаціями, яка існувала протягом усієї історії людства. Немало важить і виділення в преамбулі резолюції того факту, що досягнення цивілізацій є колективним досягненням всього людства. Адже ця думка наголошує на єдності і взаємозалежності цивілізацій незалежно від їх соціально-економічного розвитку. У преамбулі робиться наголос і на тому, що діалог між цивілізаціями може бути досить корисним для більш глибокого усвідомлення й розуміння спільних цінностей, які притаманні всьому суспільству. Досить позитивним є заклик спільно вирішувати ті проблеми, які сьогодні стоять перед людством. Адже глобальні проблеми людства не спроможна розв'язати ні одна цивілізація, ні, тим паче, жодна країна. Хотілося б також особливо відзначити, що в кінці преамбули Генеральна Асамблея висловила свою тверду рішучість підтримувати й заохочувати діалог між цивілізаціями.

⁹ Губань Р. В. Міжнародно-правові аспекти розвитку діалогу між цивілізаціями : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11 / Інститут держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Київ, 2009. С. 77.

¹⁰ Губань Р. В. Міжнародно-правові аспекти розвитку діалогу між цивілізаціями : монографія. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010. 225 с.

З нашої точки зору, досить цікавою є ст. 2 резолюції 56/6, яка визначає мету діалогу між цивілізаціями. Перелік, зазначений у ст. 2, містить сім пунктів:

- сприяння загальній участі, рівноправ'ю, рівності, справедливості та терпимості у стосунках між людьми;
- зміцнення взаєморозуміння й взаємоповаги за допомогою взаємодії між цивілізаціями;
- взаємозбагачення, поглиблення знань, а також розуміння багатства та мудрості всіх цивілізацій;
- з'ясування і заохочення того, що об'єднує цивілізації, з метою усунення загальних загроз для спільних цінностей, універсальних прав людини й досягнень людського суспільства у всіх сферах;
- заохочення й захист усіх прав людини й основних свобод та досягнення спільного глибшого розуміння прав людини;
- сприяння більш глибокому розумінню спільних етичних стандартів і універсальних людських цінностей;
- забезпечення більшої поваги до культурного розмаїття і культурної спадщини.

Стаття 3 резолюції 56/6 визначає принципи, які можуть допомогти досягненню зазначених вище цінностей. До таких принципів, відповідно до обговорюваної резолюції, належать, зокрема, віра в основні права людини, в гідність і цінність людської особистості, в рівність прав чоловіків і жінок, великих та малих націй; визнання різноманітних джерел знань і культурного розмаїття як визначальних рис людського суспільства і як необхідних та таких, що знаходяться під охороною джерел прогресу, а також матеріального і духовного благополуччя всього людства; визнання права представників усіх цивілізацій зберігати й розвивати своє культурне надбання в межах свого суспільства та інші.

Стаття 5 зазначеної вище резолюції визначає суб'єктів діалогу між цивілізаціями. До таких належать: по-перше, представники всіх цивілізацій; по-друге, теологи, мислителі, інтелектуали, вчені, митці, працівники засобів масової інформації і молодь, які відіграють важливу роль в ініціюванні і продовженні діалогу між цивілізаціями, а також члени громадянського суспільства та представники неурядових організацій як партнери, які сприяють діалогу між цивілізаціями.

Розділ В, названий програмою дій, містить 6 пунктів. У першому з них читаємо звернення до системи Організації Об'єднаних Націй та інших міжнародних і регіональних організацій і громадянського суспільства, включно з неурядовими організаціями, розглянути зазначені в цьому пункті заходи як засіб сприяння діалогу між цивілізаціями

в усіх сферах із використанням наявних ресурсів, а також добровільних внесків. До необхідних заходів належать:

- підтримка й схвалення взаємодії та обмінів між усіма людьми, зокрема між інтелектуалами, мислителями, творчими працівниками, які представляють різні формації та цивілізації;

- заохочення взаємних візитів і зустрічей експертів у тих чи інших сферах, які представляють різні цивілізації, культури і сфери, оскільки такі візити і зустрічі дають змогу знайти те, що об'єднує різні цивілізації і культури;

- обмін візитами між представниками мистецтва і культури та організація фестивалів, завдяки яким у людей буде можливість ознайомитися з іншими культурами;

- організація конференцій, симпозіумів і семінарів з метою сприяння взаєморозумінню, терпимості і діалогу між цивілізаціями;

- планування проведення спортивних, наукових змагань, олімпіад з метою заохочення позитивної взаємодії між молодими людьми, які представляють різні середовища і культури;

- активізація і заохочення перекладу та поширення засадничих рукописів, книг і досліджень, які відображають різні культури та цивілізації;

- сприяння історичному і культурному туризму;

- запровадження курсів з вивчення різних культур і цивілізацій у навчальні програми, зокрема викладання мов, історії і соціально-політичних учень різних цивілізацій, а також обмін знаннями, інформацією і стипендіатами між навчальними закладами;

- розвиток науки й освіти з метою визначення об'єктивного розуміння характеристик кожної цивілізації і різниці між ними, а також шляхів і засобів досягнення більш конструктивної взаємодії і глибшого взаєморозуміння між ними;

- використання технічних засобів спілкування, у тому числі аудіовізуальних засобів, друкованої продукції, мультимедіа та Інтернет з метою поширення ідей діалогу й взаєморозуміння у всьому світі та з метою висвітлення й пропаганди історичних прикладів конструктивної взаємодії між різними цивілізаціями;

- створення рівних умов для участі в поширенні інформації з метою забезпечення об'єктивного розуміння всіх цивілізацій і розвитку конструктивної взаємодії та співробітництва між цивілізаціями;

- реалізація програм із зміцнення духу діалогу, взаєморозуміння і відмови від нетерпимості, насилля, расизму між людьми, особливо в молодіжному середовищі;

- використання наявності мігрантів у різних суспільствах з метою уникнення непорозуміння між культурами;

– проведення консультацій з метою розроблення ефективних механізмів захисту прав усіх людей на збереження їх культурної самобутності та одночасне сприяння їх інтеграції у своє соціальне середовище¹¹.

Пункт 2 програми дій закликав держави заохочувати й підтримувати ініціативи, які здійснюються громадянським суспільством та неурядовими організаціями з метою розвитку діалогу між цивілізаціями. Пункт 3 програми дій пропонує державам, міжнародним і регіональним організаціям та громадянському суспільству, включно з неурядовими організаціями, розробити відповідні шляхи й засоби на місцевому, національному, регіональному та міжнародному рівнях для подальшого сприяння діалогу й взаєморозумінню між цивілізаціями та повідомити про свою діяльність Генеральному секретареві Організації Об'єднаних Націй.

У п. 4 міститься звернення до урядів, фінансових установ, організацій громадянського суспільства і приватного сектору мобілізувати необхідні ресурси для сприяння діалогу між цивілізаціями, у тому числі шляхом внесення коштів до цільового фонду, який був заснований Генеральним секретарем у 1999 році з цією метою. Пункт 5 містить звернення до співробітників Організації Об'єднаних Націй. Так, зокрема, пропонувалося продовжувати заохочувати й підтримувати діалог між цивілізаціями і формувати шляхи та засоби сприяння діалогу між цивілізаціями в межах діяльності Організації Об'єднаних Націй у різних сферах. І, нарешті, у п. 6 пропонувалося Генеральному секретарю надати Генеральній Асамблеї доповідь про виконання Глобальної повістки денної і Програми дій¹².

Прийняття Генеральною Асамблеєю ООН ряду резолюцій присвячених діалогу між цивілізаціями сприяло жвавому громадському обговоренню цієї ідеї. Серед всіх заходів, які проходили в рамках діалогу між цивілізаціями у різних країнах світу, особливо необхідно виділити Ісламський симпозіум, який проходив 1999 р. в Тегерані та прийняття його учасниками Тегеранської декларації, яка підтвердила бажання представників країн з переважно мусульманським населенням, проводити діалог між цивілізаціями. Незважаючи на ту увагу, яку приділяла Генеральна Асамблея ООН у своїй діяльності діалогу між цивілізаціями і прийняті нею ряду резолюцій, необхідно зауважити, що ці резолюції носять дещо абстрактний характер і не належним чином

¹¹ Resolution adopted by the General Assembly A/Res/56/6 Global Agenda for Dialogue among Civilizations. URL: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N01/475/42/PDF/N0147542.pdf?OpenElement>

¹² Ibid.

розкривають суть діалогу між цивілізаціями, наслідком чого є відсутність дієвих заходів на рівні світового співтовариства із її реалізації¹³.

В серпні 2004 р., Іспанія і Туреччина виступили з ідеєю створення «Альянсу цивілізацій»¹⁴. І у 2005 році за підтримки на той час Генерального секретаря ООН Кофі Анана був створений Альянс цивілізацій Організації Об'єднаних Націй (UNAOC)¹⁵.

2 вересня 2005 року Генеральний секретар Організації Об'єднаних Націй Кофі Аннан оголосив про створення Групи високого рівня для забезпечення керівництва роботою Альянсу цивілізацій. До складу групи увійшли 20 видатних діячів із сфери політики, науки та освіти, громадянського суспільства, фінансів і ЗМІ, а також представники всіх регіональних груп Організації Об'єднаних Націй. Групі було доручено дослідити коріння поляризації між суспільствами та культурами та рекомендувати конкретні плани дій для їх вирішення. З цією метою у період з листопада 2005 року по листопад 2006 року Група збиралася п'ять разів: в Пальма-де-Майорка, Іспанія; Доха, Катар; Дакар, Сенегал; Стамбул, Туреччина; і в штаб-квартирі ООН у Нью-Йорку¹⁶.

У доповіді Групи високого рівня, опублікованій 13 листопада 2006 р., висунуто керівні принципи. Базовим є те, що Альянс цивілізацій має за своєю природою базуватися на багатополярних засадах. Все більш взаємозалежний і глобалізований світ можна регулювати лише через верховенство. Повне та послідовне дотримання стандартів прав людини є основою стабільності суспільства та мирних міжнародних відносин. Різноманітність цивілізацій і культур є основою рисою людського суспільства та рушієм людського прогресу. Цивілізації та культури відображають величезне багатство та спадщину людства. Їх природа полягає в тому, щоб накладатися, взаємодіяти та розвиватися по відношенню одна до одної. Серед культур немає ієрархії, оскільки кожна з них внесла свій внесок в еволюцію людства. Історія цивілізацій – це насправді історія взаємних запозичень.

¹³ Губань Радим Васильович. Міжнародно-правові аспекти розвитку діалогу між цивілізаціями : автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Губань Радим Васильович ; НАН України ; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. Київ, 2009. С. 12; Губань Р. Концепція діалогу між цивілізаціями у резолюціях Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй. *Підприємство, господарство і право*. 2006. № 2. С. 142–145.

¹⁴ Губань Р. В. Група високого рівня з реалізації ініціативи «Альянс цивілізацій» (проблеми діяльності). *Стан та перспективи розвитку юридичної науки та освіти : Міжнар. Наук.-практ. Конф., присвяч. 5-річчю створення юрид. ф-ту Нац. аграр. ун-ту (Київ, 17–18 листоп. 2006 р.)* / за заг. ред.: В. М. Єрмоленка та ін. Київ : Магістр – XXI ст., 2007. С. 315–317.

¹⁵ Who we are. URL: <https://www.unaoc.org/who-we-are/>

¹⁶ High Level Group Report. URL: <https://www.unaoc.org/who-we-are/history/>

Демократичне врядування, яке репрезентує інтереси громадян і реагує на їхні потреби та прагнення, надає людям найефективніший спосіб реалізувати свій повний потенціал. Щоб бути успішними, демократичні системи повинні органічно виникати з культури кожного суспільства, відображати його спільні цінності та пристосовуватися до потреб та інтересів громадян. Це можливо лише тоді, коли люди вільні і відчують, що вони визначають свою долю. Релігія стає дедалі важливішим виміром багатьох суспільств і значним джерелом цінностей для окремих людей. Вона може відігравати вирішальну роль у сприянні цінуванню інших культур, релігій і способів життя, щоб допомогти побудувати гармонію між ними. Також Група визначила чотири пріоритетні сфери діяльності Альянсу цивілізацій, усі з яких відіграють вирішальну роль у зменшенні міжкультурної напруженості та налагодженні мостів між спільнотами: молодь, освіта, медіа та міграція¹⁷.

2. Інформаційна політика та роль медіа в діяльності «Альянсу цивілізацій»

У квітні 2007 року Генеральний секретар Організації Об'єднаних Націй Пан Гі Мун призначив колишнього президента Португалії Жоржі Сампаю Високим представником Альянсу. Це знаменувало початок нового етапу роботи «Альянсу цивілізацій», що передбачав розробку орієнтованого на конкретні дії плану здійснення з акцентом на ініціативи та проекти в галузях, що стосуються молоді, засобів масової інформації, освіти та міграції. У відповідь на заклик Високого представника до держав першими проголосили свої національні стратегії пропаганди цілей Альянсу в межах своїх кордонів Іспанія, Туреччина, Болгарія і Нова Зеландія. Згодом до цього переліку приєдналася Великобританія. А на Стамбульському форумі 10 країн оголосили про свої національні плани: Албанія, Алжир, Аргентина, Бразилія, Катар, Португалія, Російська Федерація, Румунія, Словенія та Чорногорія¹⁸. Це підтвердило зростання авторитету «Альянсу цивілізацій»¹⁹.

Акцент Альянсу на конкретні ініціативи було посилено та закріплено на першому Форумі «Альянсу цивілізацій», який провів уряд Іспанії 15 та 16 січня 2008 року у Мадриді. Форум став помітною та

¹⁷ Report of the High-level Group 13 November 2006. URL: https://www.unaoc.org/docs/AoC_HLG_REPORT_EN.pdf

¹⁸ Letter dated 23 June 2009 from the Secretary-General addressed to the President of the General Assembly <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N09/390/31/PDF/N0939031.pdf?OpenElement>

¹⁹ Губань Р. В. «Альянс цивілізацій»: проблема розроблення національних стратегій. *Юридичний журнал*. 2009. № 7–8. С. 54.

орієнтованою на конкретні дії подією, в рамках якої зустрілися впливові політичні лідери, представники урядів, міжнародних організацій, груп громадянського суспільства, релігійних громад, а також засобів масової інформації та керівники корпорацій²⁰. Вони розглянули проблеми зростання екстремізму та поляризації у відносинах між культурами та громадами. Політичні лідери, у тому числі глави держав та урядів, активісти громадянського суспільства; лауреати Нобелівської премії, керівники корпорацій, релігійні лідери та провідні вчені брали участь у діалозі та дебатах, висували практичні ініціативи та брали зобов'язання зробити кроки, спрямовані на покращення відносин між релігіями та культурами. На Форумі було оголошено про нові великі ініціативи та відбулися робочі сесії з конкретних проєктів, що стосуються широкого кола питань міжкультурного характеру, включаючи навчання медіаграмотності, запобігання конфліктам на общинному рівні та сприяння корпоративному сектору зміцненню міжкультурного порозуміння. Завдяки присутності на Форумі понад 1000 журналістів та працівників засобів масової інформації ця подія набула широкого міжнародного висвітлення. Проведення форуму суттєво вплинуло на висвітлення діяльності Альянсу: понад 800 повідомлень засобів масової інформації (включаючи друковані, в Інтернеті, на телебаченні та радіо) було присвячено Альянсу та підсумкам форуму. Повідомлення надходили з Європи, Близького Сходу, з Південної Азії, Південно-Східної Азії та Сполучених Штатів Америки²¹.

З призначенням Жоржі Сампаї суттєво активізувалася діяльність Альянсу на міжнародному рівні. «Альянс цивілізацій» уклав п'ять партнерських угод із багатосторонніми установами та міжнародними організаціями (Організацією Об'єднаних Націй з питань освіти, науки та культури (ЮНЕСКО), Лігою арабських держав, Ісламською організацією з питань освіти, науки та культури (ІСЕСКО), Організацією арабських держав з питань освіти, науки та культури (АЛЕКСО) та організацією «Об'єднані міста та місцеві органи самоврядування». З Радою Європи був підписаний лист про наміри, що підтверджує взаємне бажання підготувати двосторонній меморандум про домовленість для підписання у найближчому майбутньому. Також були встановлені контакти з іншими міжнародними організаціями, включаючи Європейський Союз, Організацію Ісламська конференція та Організацією з безпеки та співробітництва в Європі, на предмет

²⁰ Letter dated 2 May 2008 from the Secretary-General addressed to the President of the General Assembly. URL: <https://documents-dds.ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N08/492/48/PDF/N0849248.pdf?OpenElement>

²¹ Ibid.

укладання меморандумів щодо співпраці з Альянсом. Партнерські угоди засвідчили про серйозність ставлення до «Альянсу цивілізацій» авторитетних учасників, а також відобразили намір Альянсу працювати через спільні механізми з організаціями, які мають авторитет у сферах, що становлять інтерес для Альянсу²².

Після призначення Високого представника у квітні 2007 року було засновано спеціальний Добровільний цільовий фонд, за допомогою якого Альянсу вдалося залучити понад 3,8 млн дол. США на фінансову підтримку від 14 країн, 10 із яких вперше надали свої внески. Щоправда, вирішальне значення у цих зусиллях щодо мобілізації коштів відіграла активна підтримка з боку Генерального секретаря, висловлена ним у листі, надісланому всім главам урядів, з інформацією про створення цільового фонду та закликом вносити кошти.

Достатньо цікавою ідеєю було започаткування інституту «послів доброї волі «Альянсу цивілізацій». Послами стали високопоставлені особи, які проводять інформаційно-пропагандистську роботу в його інтересах, виступають на підтримку цілей та проектів Альянсу, займаються мобілізацією коштів та на прохання Високого представника висувають ініціативи на окремих міжнародних форумах та зустрічах.

Необхідно віддати належне, що Альянс від самого початку відповідально поставився до проведення інформаційної політики, виходячи з основних засад медіатизації. У лютому 2008 року розпочав роботу сайт присвячений питанням навчання медіаграмотності. Крім того, що цей веб-сайт містить великий обсяг інформації про програми та політику в галузі медіаосвіченості, він також став віртуальним місцем зустрічі для прихильників навчання медіаграмотності дослідників у цій галузі та осіб, відповідальних за вироблення політики з усіх регіонів світу. Альянс розпочав укладення партнерських угод з університетами та науковими центрами щодо медіаграмотності.

У лютому 2008 року Альянс запустив свій медіамеханізм швидкого реагування – ініціативу, спрямовану на підтримку діяльності працівників засобів масової інформації, пов'язуючи їх із провідними експертами та аналітиками, здатними прокоментувати міжкультурні питання, особливо за умов кризи. Ідея створення медіамеханізму викликала великий інтерес та підтримку як у засобах масової інформації, так і в політичних колах: під час Першого Форуму «Альянсу цивілізацій» у Мадриді президент Фінляндії Тар'я Халонен брала участь у робочій

²² Letter dated 2 May 2008 from the Secretary-General addressed to the President of the General Assembly. URL: <https://documents-dds.ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N08/492/48/PDF/N0849248.pdf?OpenElement>

сесії, присвяченій медіамеханізму. Невдовзі після цього Фінляндія створила свій національний медіамеханізм швидкого реагування за аналогією до моделі «Альянсу цивілізацій»²³.

Яскравим свідченням ефективності зазначеного механізму є ситуація, яка склалася у зв'язку із створеним правим депутатом голландського парламенту Гертом Віддерсом фільму, який ганьбив іслам і паплюжив священну книгу ісламу – Коран. У зв'язку з очікуваним наприкінці березня 2008 року виходом фільму в прокат було підготовлено коментар, підписаний мусульманськими релігійними лідерами із різних регіонів; підібрано групу у складі експертів з різних регіонів, готових дати глибокі коментарі та аналіз фільму через засоби масової інформації та провести консультації з впливовими партнерами громадянського суспільства з метою зменшити можливий негативний вплив. Канцелярія Високого представника підтримувала контакти з офіційними представниками голландського уряду протягом усього цього процесу з метою координації дій протягом кількох важких тижнів напередодні можливого виходу фільму в прокат.

Наступним суттєвим кроком стало створення Медіафонду «Альянсу цивілізацій». Суттєвим підґрунтям для діяльності фонду став початковий внесок у розмірі 10 млн. дол. США, який надали представники великого приватного бізнесу. Медіафонд зосередився на випуску художніх та документальних фільмів, присвячених питанням міжкультурних відносин, наприклад, частіше та різноманітніше представляючи меншини, які в голлівудській продукції найчастіше зображуються на основі стереотипного підходу. Фонд розпочав надавати підтримку у проведенні наукових досліджень щодо впливу візуальних засобів інформації на міжкультурні відносини, насильство та самоідентифікацію громад меншин.

У ході Стамбульського форуму Альянс підписав нові угоди з сімома міжнародними організаціями з метою максимального використання мереж та порівняльних переваг зі своїми партнерами. Ці сім угод були підписані з Міжнародною організацією міграції, Організацією Ісламська конференція (ОИК), Іbero-американським генеральним секретаріатом, Фонд ім. Анни Лінд, Міжнародною організацією франкомовних країн, Співтовариством португаломовних країн та Латинським союзом²⁴

²³ Letter dated 2 May 2008 from the Secretary-General addressed to the President of the General Assembly. URL: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N08/492/48/PDF/N0849248.pdf?OpenElement>

²⁴ Ibid.

Створений на Стамбульському форумі Глобальний молодіжний рух за Альянс цивілізацій спрямований на мобілізацію молодіжних організацій та окремих осіб на зміцнення відданості принципам Альянсу, розвиток діалогу та висвітлення конкретних дій. Крім того, було створено Молодіжний консультативний комітет для

винесення рекомендацій щодо здійснення та оцінки Молодіжної стратегії та надання допомоги у координації Глобального молодіжного руху поряд з існуючими регіональними молодіжними платформами²⁵.

У співпраці з «Альянсом цивілізацій» компанія CISCO виступила на Стамбульському форумі з ідеєю «Діалог-кафе». Цей проєкт ґрунтується на радикальній, але простій ідеї: прості люди мають багато спільного, і за наявності відповідної можливості вони досліджуватимуть свої спільні інтереси навіть через геополітичні вододіли. «Діалог-кафе» пов'язав різні групи громадян по всьому світу за допомогою технології відеоконференцзв'язку, тим самим створюючи новий простір для соціальної творчості та експонентно зміцнюючи нашу здатність вирішувати загальні проблеми та проводити зміни як глобальне співтовариство²⁶.

10 листопада 2009 року Генеральна асамблея ООН прийняла резолюцію «Альянс цивілізацій». Усвідомлюючи всю різноманітність світу і той факт, що всі культури і цивілізації роблять внесок у збагачення людства, визнаючи велике значення поваги та розуміння релігійного та культурного розмаїття в масштабах усього світу та заохочуючи терпимість, повагу, діалог та співробітництво між різними культурами, цивілізаціями та народами. Асамблея привітала зусилля Генерального секретаря та Високого представника Альянсу цивілізацій щодо заохочення більш глибокого взаєморозуміння та поваги між цивілізаціями, культурами та релігіями і закликала Альянс продовжувати свою діяльність за допомогою здійснення низки практичних проєктів, які стосуються молоді, освіти, засобів масової інформації та міграції, у співпраці з урядами, міжнародними організаціями, фондами та групами громадянського суспільства, а також керівниками засобів масової інформації та лідерами ділового світу. Заявила про свою незмінну підтримку роботи Альянсу цивілізацій²⁷.

²⁵ Letter dated 23 June 2009 from the Secretary-General addressed to the President of the General Assembly. URL: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N09/390/31/PDF/N0939031.pdf?OpenElement>

²⁶ Ibid.

²⁷ The Alliance of Civilizations. Resolution adopted by the General Assembly. URL: <https://www.unaoc.org/resource/unaoc-resolution-2009/>

Загалом, цей молодіжний веб-сайт є інтерактивним «універсальним магазином», де можна поповнити запаси всього, що пов'язано з молоддю та розумінням інших культур.

З огляду на те, що все більше людей, особливо молодих, побачили в Інтернеті основний засіб отримання знань, «Альянс цивілізацій» створив веб-сайту, цілком і повністю присвячений молоді, де користувачі могли б отримувати інформацію та обмінюватися даними про інші молодіжні організації, про можливості для молоді, яка бажає брати участь у вирішенні пов'язаних з «Альянсом» питань та про засоби зміцнення необхідного для цього потенціалу молоді. На веб-сайті був створений і дискусійний форум, де молодь з усіх кінців світу може обговорювати питання, пов'язані з культурною та релігійною різноманітністю. Загалом, цей молодіжний веб-сайт став інтерактивним «універсальним магазином», де можна поповнити запаси всього, що пов'язано з молоддю та розумінням інших культур²⁸.

В 2009–2010 роках «Альянс» провів серію навчальних семінарів для журналістів у Пакистані, Непалі, Індонезії та арабських країнах. Метою проведених спільно з Міжнародним центром для журналістів та організацією “Search for Common Ground” («У пошуках спільної мови») навчальних заходів був розвиток журналістських навичок, роздуми про роль засобів масової інформації у висвітленні та пом'якшенні наслідків конфліктів, вивчення засобів висвітлення політичних та соціальних питань в епоху цифрових технологій та висвітлення теми відносин між Сходом та Заходом. Практичними результатами навчальних заходів стали статті, інтерв'ю на телебаченні та радіо, а також створені учасниками блоги та веб-сайти. Крім того, була заснована премія «За міжкультурну журналістику», яка заохочує співпрацю та спільне висвітлення подій журналістами з Європи, країн Північної Америки та країн, де більшість населення становлять мусульмани²⁹.

У цей час «Альянс» також зосередив свою увагу на проведенні просвітницьких заходів для осіб, які формують громадську думку, з метою привернути увагу до думки громад, щодо яких часто існують стереотипні уявлення. Наприклад, у Сполученому Королівстві «Альянс» провів два семінари. Одним із головних результатів цих навчальних заходів стало створення мережі британців, які формують громадську думку, завдання яких – задіяти засоби масової інформації в

²⁸ Letter dated 31 August 2010 from the Secretary-General addressed to the President of the General Assembly. URL: <https://www.unaoc.org/resource/annual-report-2010/>

²⁹ Ibid.

обговоренні питань, що їх хвилюють, через різні канали: публікацію редакційних статей, інтерв'ю, блоги³⁰.

У травні 2010 року був запущений новий веб-сайт, до якого було долучено понад 350 експертів. Кожен експерт написав у середньому 10 аналітичних статей на місяць. В цей період щомісяця розсилалося близько десяти медіаповідомлень, які повідомляють журналістську громадськість про експертів, готових поділитися своїми поглядами та аналізом поточних подій та міжкультурних проблем, які потенційно можуть викликати розбіжності³¹.

Ще однієї віхою в діяльності Альянсу стали міжкультурні обміни. В березні-квітні 2010 року 12 молодих лідерів зі Сполучених Штатів Америки та країн Європи відвідали Єгипет, Марокко та Катар, а 12 молодих лідерів з 7 арабських держав здійснили поїздки до Бельгії, Франції, Сполученого Королівства та Сполучених Штатів Америки (штат Північна Кароліна, Вашингтон, О. К. та Нью-Йорк)³².

У жовтні 2009 року Фонд «Альянсу цивілізацій» для засобів масової інформації об'єднався з міжнародною некомерційною організацією «Солія», яка використовує нові медійні технології в цілях створення та мобілізації глобальної спільноти молоді та заохочення міжкультурного взаєморозуміння в різних суспільствах. Використовуючи спеціальні технології для проведення відеоконференцій та програму зв'язку «Солія», молоді люди брали участь у постійному міжкультурному діалозі в рамках акредитованих університетських курсів. Найкращі випускники програми утворили молодіжну спільноту «Терана», яка використовує нові засоби масової інформації для освітлення різних думок та зміцнення міжкультурного взаєморозуміння в їх громадах, а також обміну ними³³.

У квітні 2011 року у Баку був заснований Глобальний молодіжний рух за «Альянс цивілізацій»³⁴. У Підгориці за участю Верховного представника було проведено курс лекцій для молодих дипломатів у рамках літньої школи 2011 року. «Альянс» взяв участь у кількох семінарах на тему «Релігія та Організація Об'єднаних Націй». Під його патронажем пройшла велика зустріч молодих мусульман та юдеїв з 25 країн у рамках мусульманської єврейської конференції, проведеної

³⁰ Letter dated 31 August 2010 from the Secretary-General addressed to the President of the General Assembly. URL: <https://www.unaoc.org/resource/annual-report-2010/>

³¹ Ibid.

³² Ibid.

³³ Ibid.

³⁴ Letter dated 11 August 2011 from the Secretary-General addressed to the President of the General Assembly. URL: <https://www.unaoc.org/resource/annual-report-2011/>

у Відні 1–6 серпня 2010 року з метою боротьби з нетерпимістю за допомогою освіти та засобів масової інформації

У відповідь на зростаючі потреби в Арабському регіоні були розроблені додаткові навчальні програми для представників громадянського суспільства та громадянських журналістів / блогерів з арабських країн. У цих навчальних програмах основна увага була приділена вдосконаленню навичок у наступних чотирьох сферах: проведення інтерв'ю, навички написання статей, відносини із засобами масової інформації та використання соціальних мереж, підвищення ефективності пропагандистської діяльності.

Програма Альянсу у галузі засобів масової інформації регулярно організовує громадські дебати для журналістів та широкого загалу, присвячені міжнародним кризам та актуальним питанням сучасності. Так, нещодавно спільно з Лігою арабських держав та Фондом ім. Анни Лінд 5 та 6 квітня 2011 року в Каїрі було проведено великий форум, присвячений ролі засобів масової інформації в арабських країнах у світлі що відбуваються у регіоні змін й у відносинах із Заходом.

Проект ЮНЕСКО в галузі співробітництва між університетами та «Альянс цивілізацій» створили університетську мережу з питань медійної та інформаційної грамотності та міжкультурного діалогу, до якої входять вісім університетів Австралії, Бразилії, Єгипту, Китаю, Марокко, Іспанії, Сполучених Штатів Америки та Ямайки.

Літня школа «Альянсу цивілізацій» стала форумом для молоді різного етнічного та культурного походження з різною освітою та досвідом роботи. Її мета полягає в обміні світоглядними ідеями, знаннями та досвідом. У 2010 р. літню школу було проведено в Університеті Авейру, Португалія, в ній взяли участь 115 молодих людей із 44 країн. В її організації взяли участь ціла низка зацікавлених сторін, включаючи міжнародні організації, португальські фонди, університети та науково-дослідні центри, релігійні організації та приватні компанії.

Після форуму у Досі (Катар) Активніше розпочалася робота із стимулювання участі фізичних осіб у роботі «Альянсу» за допомогою кампаній, конкурсів та ініціатив, що вимагають особистої участі³⁵.

Літня школа 2011 року проходила у Лісабонському університеті. У ній взяли участь близько 100 молодих людей віком від 18 до 30 років; У ході навчання дотримувався географічний, культурний та гендерний баланс учасників³⁶.

³⁵ Letter dated 16 August 2012 from the Secretary-General addressed to the President of the General Assembly. URL: <https://www.unaoc.org/resource/annual-report-2012/>

³⁶ Ibid.

У 2011 році Альянс випустив 100 відеосюжетів на тему «100 питань про іслам», які поширювалися у світовому масштабі у літніх школах, університетах, а також серед професіоналів у галузі ЗМІ³⁷.

Одним з наріжних інструментів для досягнення своєї мети Альянс визначив національні стратегії. В той же час, проаналізувавши їх, з'ясувалося, що у деяких із них лише докладно викладаються попередні досягнення; в інших вказані бажані цілі; лише в небагатьох згадуються якісь механізми реалізації. Деякі з них містять застарілу інформацію, оскільки не передбачено жодного процесу її щорічного перегляду та оновлення. Вирішити ці проблеми та реалізувати плани у вигляді конкретних дій спроможні лише держави-члени з власної ініціативи. З метою покращення ситуації у цій сфері, Альянсом була ініційована нарада координаторів у Тунісі. За її наслідками було запропоновано типову загальну структуру майбутніх національних планів та обговорено ряд майбутніх спільних дій, які будуть включені до планів та підготовлені всіма країнами³⁸.

З метою залучення молоді до втілення ідей Альянсу, були засновані стипендії. Врешті, Альянс створив мережу випускників програми стипендій 2010, 2011 та 2012 років, яких на кінець 2012 року налічувалося 85 осіб, та сприяв онлайн-обміну інформацією між ними через спеціальний вебсайт, блоги та соціальні мережі. Зустріч випускників була проведена в Баку травні 2013 року, щоб надати стипендіатам можливість особисто зустрітися, обмінятися досвідом та обговорити свій внесок як прихильників діалогу та взаєморозуміння між західним та мусульманським світами, а також домовитись про створення неформальної, але ефективної мережі зацікавлених нових лідерів. За підсумками зустрічі було висловлено багато рекомендацій та ідей щодо подальших проєктів, які здійснюватимуть стипендіати³⁹.

Альянс у партнерстві з Google та Інститутом Світового банку розробив серію навчальних занять для журналістів на тему «Цифрові інструменти для збору інформації та підготовки матеріалів у різних культурах». На цих заняттях журналісти навчилися спілкуватися зі своєю відповідною аудиторією через соціальні мережі та розробляти стратегії покращення своїх навичок збору та обробки інформації в онлайн-режимі. Після пробних занять у Тунісі у листопаді 2012 року повний курс було організовано в Йорданському медіа

³⁷ Letter dated 16 August 2012 from the Secretary-General addressed to the President of the General Assembly. URL: <https://www.unaoc.org/resource/annual-report-2012/>

³⁸ Letter dated 22 August 2013 from the Secretary-General addressed to the President of the General Assembly. URL: <https://www.unaoc.org/resource/annual-report-2013/>

³⁹ Ibid.

інституті в Аммані у квітні 2013 року. У цих заняттях взяли участь 25 журналістів та експертів високого рівня з питань соціальних медіа та міжкультурного взаєморозуміння⁴⁰.

В 2012 році Альянс організував вже 2 літні школи⁴¹. Літня школа під девізом «Зблизити серця, відкрити розуми та діяти разом» пройшла в Коїмбрі, Португалія, з 4 по 11 серпня 2012 року. Ця багатостороння ініціатива була реалізована в співробітництві з Лігою арабських держав, Університетом Коїмбри та Організацією Ага-Хана з розвитку. Загалом у Коїмбрі зібралися 135 молодих людей, які представляли 69 країн. Більшість із них представляли молодіжні організації, інші були студентами, блогерами чи державними службовцями, які мають значний досвід роботи в міжнародних молодіжних програмах та проектах. Учасники розглянули різноманітні теми, пов'язані з роботою Альянсу, такі як релігія та політика, запобігання та вирішення конфліктів, сприяння діалогу та медійна та інформаційна грамотність.

З 3 по 7 вересня 2012 року у Валлетті Альянсом у партнерстві із Середземноморською академією дипломатичних досліджень було проведено спеціальну літню школу Гвідо де Марко. У навчанні на тему «Миробудування в Середземномор'ї» взяли участь 35 молодих людей із регіону. Курс було побудовано як процес взаємного навчання. Учасникам надавалися певні теоретичні та практичні знання, але вони використали свій власний досвід, щоб порівняти свої підходи до роботи з моделлю та обговорити свій досвід згладжування протиріч.

У 2012 році Альянс у партнерстві з мережею Массачусетського технологічного інституту з освітніх та навчальних комп'ютерних ігор оголосив ініціативу «Створи програми/ігри Альянсу цивілізації для налагодження міжкультурного діалогу». У відповідь на цей заклик надійшло 70 пропозицій зі всього світу. Міжнародне журі обрало п'ять переможців та ще п'ять учасників отримали заохочувальні премії. Нагородами були відзначені роботи, що надійшли з Ізраїлю, Індії, Іспанії, Італії, Канади, Кенії, Нової Зеландії та Сполучених Штатів. Завдяки підтримці партнерів Ініціативи відзначені нагородами програми/ігри тепер доступні для скачування. Крім того, ініціатива привернула увагу засобів масової інформації, що сприяло подальшому поширенню цих програм/ігор, що ґрунтуються на міжкультурному діалозі⁴².

⁴⁰ Letter dated 22 August 2013 from the Secretary-General addressed to the President of the General Assembly. URL: <https://www.unaoc.org/resource/annual-report-2013/>

⁴¹ Ibid.

⁴² Ibid.

Після показу 14 вересня 2012 року на Youtube рекламного кіно-ролика фільму «Невинність мусульман» Альянс запустив соціальну медійну кампанію на Twitter, використовуючи хештег #Represent Yourself. Мета кампанії полягала у наданні можливості для розмови, що може протидіяти зусиллям екстремістів. Кампанія «Уявляй себе» охопила 3,2 мільйона людей у мережі Twitter та понад 1200 осіб у мережі Facebook⁴³.

Альянс був одним із основних партнерів в організації другого Всесвітнього форуму з міжкультурного діалогу, який відбувся у Баку у травні 2013 року. Присвячений темі «Мирне співіснування у різноманітному світі», цей форум високого рівня об'єднав близько 600 учасників з усього світу та до 30 міністрів культури та туризму, а також керівників Альянсу, ЮНЕСКО та Ісламської організації з питань освіти, науки та культури⁴⁴.

П'ятий глобальний форум на тему «Відповідальне лідерство у контексті різноманіття та налагодження діалогу» було проведено у Відні 27 та 28 лютого 2013 року за участю понад 1200 представників понад 100 країн світу. Глави держав, міністри, керівники міжурядових організацій, представники корпоративного сектору, науковці, представники благодійних організацій, молоді та засобів масової інформації обговорювали, як відповідальне лідерство може вплинути на вирішення наступних трьох основних питань: а) заохочення, захист та повне здійснення права на свободу віросповідання в контексті релігійного плюралізму; б) плюралізм засобів масової інформації та різноманітність медіа-контенту та їх внесок у сприяння суспільній дискусії, демократії та поінформованості про різні думки, та с) формування нового підходу до висвітлення питань міграції, інтеграції та мобільності у світовій економіці. Віденський форум також ознаменував перехід керівництва Альянсом від Жоржі Сампаю до Насіра Абд аль-Азіза ан-Насера, колишнього голови шістдесят шостої сесії Генеральної Асамблеї та колишнього постійного представника Катару при Організації Об'єднаних Націй⁴⁵.

За сприяння Високого представника Альянсу цивілізацій у вересні 2013 року було організовано курс лекцій в університеті Хельсінкі на тему «Альянс цивілізацій і країни Північної Європи: історія взаємовідносин»⁴⁶.

⁴³ Letter dated 22 August 2013 from the Secretary-General addressed to the President of the General Assembly. URL: <https://www.unaoc.org/resource/annual-report-2013/>

⁴⁴ Ibid.

⁴⁵ Ibid.

⁴⁶ Letter dated 12 September 2014 from the Secretary-General addressed to the President of the General Assembly. URL: https://www.unaoc.org/wp-content/uploads/140916_UNAOC-Annual-Report_English.pdf

Окрім національних стратегій Альянс розпочав розробляти і регіональні. Станом на 2014 рік були прийняті регіональні стратегії для Середземноморського регіону, Східної Європи та Латинської Америки. У 2014 році Ліга арабських держав ухвалила Єдину арабську стратегію з діалогу цивілізацій⁴⁷.

З липня 2013 року Альянс зробив низку кроків щодо розширення взаємодії з приватним сектором. Як приклад можна навести дедалі більше активну співпрацю з BMW Group. У вересні 2013 року з BMW Group було підписано угоду про партнерство на 2014–2015 роки, яка передбачала збільшення обсягів фінансування Альянсу. У 2013 році Альянс заснував партнерство зі швейцарською компанією “EF Education First”, що є світовим лідером у галузі навчання мов та студентських обмінів. У серпні 2013 року в рамках співробітництва з компанією “EF Education First” Альянс зміг розширити свій літній проект школи і вперше перевести його до Нью-Йорка⁴⁸.

У 2014 році на веб-сторінці центру обміну інформацією була розміщена кількома мовами інтерактивна навчальна програма ЮНЕСКО з медійної та інформаційної грамотності для викладачів⁴⁹.

Альянс продовжував надавати експертну допомогу та підтримку організаторам заходів, пов’язаних із питаннями медійної та інформаційної грамотності. Зокрема, у період з липня 2013 року до червня 2014 року Альянс організував у Марокко та Єгипті два семінари-практикуми національного рівня для викладачів. Крім того, співробітники Альянсу взяли участь у Європейському форумі з питань медійної та інформаційної грамотності у Парижі та конференції з питань навчання та засобів масової інформації у Брюсселі⁵⁰.

У 2013 році Альянс організував дві сесії для стипендіатів. В кінці червня 2013 року 12 стипендіатів із країн Близького Сходу та Північної Африки взяли участь у двотижневій програмі, що включала зустрічі у Нью-Йорку, Вашингтоні, Філадельфії, Берліні, Брюсселі та Парижі. Серед учасників віком від 28 до 38 років були представники Алжиру, Єгипту, Йорданії, Лівану, Лівії, Марокко, Сирійської Арабської Республіки, Тунісу та Держави Палестина. Порядок денний включав зустрічі зі співробітниками міністерств закордонних справ Франції та Німеччини, зустрічі з прес-секретарем канцлера Німеччини, представниками Державного департаменту Сполучених Штатів, Європейського

⁴⁷ Letter dated 12 September 2014 from the Secretary-General addressed to the President of the General Assembly. URL: https://www.unaoc.org/wp-content/uploads/140916_UNAOC-Annual-Report_English.pdf

⁴⁸ Ibid.

⁴⁹ Ibid.

⁵⁰ Ibid.

Союзу та Організації Північноатлантичного договору. Крім того, було заплановано зустрічі з Джеффри Саксом (директором Інституту Землі при Колумбійському університеті), Леонардом Лаудером (виконавчим директором компанії «Есте Лаудер»), а також Ксав'є Герран-Ерме (головою Фонду миру Герран-Ерме).

У листопаді 2013 року було проведено другу двотижневу сесію для стипендіатів. Програма, в якій брали участь 12 стипендіатів із країн Північної Америки та Європи, передбачала зустрічі в Йорданії, Марокко та Катарі. Вік учасників становив від 28 до 38 років. До них входили представники Канади, Кіпру, Німеччини, Греції, Італії, Іспанії та Сполучених Штатів. Програма включала зустрічі із членами Комісії у справах молоді Йорданії, парламенту Марокко, студентами, які навчаються в університетах Касабланки та Феса (Марокко), використовуючи гранти Британської ради, а також із співробітниками місцевих неурядових організацій Марокко та Катару та журналістами компанії «Аль-Джазіра»⁵¹.

У жовтні 2013 року Альянс розробив проект під назвою «Хто розпалює ненависть? Нетерпимість та мова ворожнечі у засобах масової інформації Європи, Близького Сходу та Північної Африки». Метою проекту є усвідомлення та мінімізація згубного впливу ідей нетерпимості та риторики ненависті, які розробляються та поширюються засобами масової інформації, зокрема у Європі та регіоні Близького Сходу та Північної Африки. Проект включав два компоненти: а) проведення всеосяжного дослідження засобів масової інформації у трьох країнах Близького Сходу та Північної Африки та трьох європейських країнах; та б) наступне здійснення комплексу заходів та допоміжних проектів для підвищення обізнаності щодо проблеми та пошуку можливих рішень⁵².

Був проведений молодіжний фестиваль відеосюжетів «ПЛЮРАЛ+». Фестиваль проводився Альянсом у тісній співпраці з МОМ. У 2013 році понад 250 конкурсантів із 72 країн світу надіслали на фестиваль свої відеосюжети, з яких міжнародне журі та організації-партнери «ПЛЮРАЛ+» відібрали 25 робіт. Відеосюжети, що пройшли відбір були представлені на церемонії нагородження в медійному центрі «Пейлі» Нью-Йорк у грудні 2013 року. Після грудня 2013 року трансляція відеосюжетів на різних платформах була організована в багатьох країнах світу, включаючи Латинську Америку та Європу; відбулися

⁵¹ Letter dated 12 September 2014 from the Secretary-General addressed to the President of the General Assembly. URL: https://www.unaoc.org/wp-content/uploads/140916_UNAOC-Annual-Report_English.pdf

⁵² Ibid.

покази у Бельгії, Бразилії, Єгипті, Індії, Йорданії, Іспанії, Італії, Катарі, Колумбії, на Кубі, в Республіці Корея, Сербії, Сполучених Штатах, Туреччині та Франції. Відеосюжети «ПЛЮРАЛ+» переглянули понад 100 000 людей. Діяльність «ПЛЮРАЛ+» була відзначена на конференції асоціації СІГНІС у Римі у лютому 2014 року. У партнерстві з Педагогічним коледжем Колумбійського університету «Альянс цивілізацій» опублікував брошуру під назвою «Молодь про роль ЗМІ», яка містить інтерв'ю з молодими учасниками фестивалю «ПЛЮРАЛ +»⁵³.

Літня школа під гаслом «Навички для громадян глобального світу» була організована Альянсом у партнерстві з компанією “EF Education First” у Террітауні, Сполучені Штати, у серпні 2013 року. В цілому 100 молодих людей з 97 країн були відібрані для проведення обговорення та участі у семінарах з питань ведення переговорів, інформаційно-пропагандистської роботи та використання соціальних ЗМІ для забезпечення соціальних змін. Двадцять сім доповідачів, інструкторів та координаторів зробили свій внесок до організації навчальної програми. Одним із найважливіших заходів літньої школи було відвідування Організації Об'єднаних Націй, де учасники зустрілися із заступником Генерального секретаря та інших офіційних осіб Організації Об'єднаних Націй⁵⁴.

У грудні 2013 року з ініціативи Альянсу та його партнера BMW Group було здійснено запуск онлайн-платформи «Міжкультурні лідери». Платформа розроблена для того, щоб дати можливість випускникам Альянсу обмінюватися знаннями та інструментарієм та спілкуватися в онлайн-режимі⁵⁵.

В резолюції від 6 липня 2015 року «Альянс цивілізацій Організації Об'єднаних Націй» Генеральна Асамблея ООН не лише підтвердила свою підтримку Альянсу цивілізацій, але й заявила про постійну підтримку її роботи⁵⁶.

У грудні 2015 року у партнерстві з Глобальним фондом розвитку на порозі тисячоліття та компанією “SWW Creative” Альянс організував спеціальну виставу під назвою «Повелитель танцю» у постановці Майкла Флетлі: співіснування в інклюзивному суспільстві, прославлення миру та людства через мистецтво танцю та музики» у

⁵³ Letter dated 12 September 2014 from the Secretary-General addressed to the President of the General Assembly. URL: https://www.unaoc.org/wp-content/uploads/140916_UNAOC-Annual-Report_English.pdf

⁵⁴ Ibid.

⁵⁵ Ibid.

⁵⁶ General Assembly resolution 69/312 “United Nations Alliance of Civilizations”. URL: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N15/209/20/PDF/N1520920.pdf?OpenElement>

Нью-Йорку. Цей захід підкреслив можливості танцювального мистецтва як інструменту забезпечення миру та соціальної згуртованості⁵⁷.

У серпні 2014 року на Балі пройшов шостий Глобальний форум, присвячений темі «Єдність у різноманітності: стверджуючи різноманітність в ім'я спільних та сумісних цінностей»⁵⁸.

У партнерстві з ЮНЕСКО Альянс розробив ще одну ініціативу – «ЮНЕСКО-Альянс цивілізацій: співпраця між університетами» глобальну університетську мережу з медійної та інформаційної грамотності та міжкультурного діалогу⁵⁹.

У серпні 2014 року Альянс у співпраці з ПРООН розпочав проведення глобального конкурсу AppPEACE з виявлення та заохочення додатків та відеоігор, розроблених з метою сприяння міжкультурному розумінню та запобіганню конфліктам, що виникають на ґрунті відмінностей між людьми та супроводжуються насильством. Зі 100 поданих заявок було відібрано п'ять переможців – з Австралії, Бразилії, Німеччини, Кенії та Швейцарії. Переможці конкурсу AppPEACE отримали допомогу по лінії наставництва та технічної підтримки для вдосконалення розроблених ними застосунків та ігор⁶⁰.

Альянс ініціював захід «Підприємці за соціальні зміни». У 2014 та 2015 роках у програмі взяли участь 20 молодих соціальних підприємців, які прагнуть забезпечити позитивні соціальні перетворення в громадах шляхом зниження напруженості, обумовленої культурною та релігійною різноманітністю, при одночасному створенні робочих місць. Вони були відібрані на основі відкритого конкурсу, який був проведений влітку 2014 та 2015 років⁶¹.

У червні 2015 року Альянс втретє організував літню школу в Террітауні у партнерстві з компанією “EF Education First”. Для участі у цій програмі було відібрано загалом 75 молодих людей із 75 країн. Вони взяли участь у навчальній програмі, яка включала поєднання пленарних засідань та факультативних занять, що дозволяло учасникам зосередити увагу на ключових сферах, що представляють інтерес, починаючи від соціального підприємництва до проектувального мислення та ненасильницької організації суспільства. Крім цього, учасники взяли участь у діалогах, екскурсіях, спільній роботі та заходах зі згуртування колективу. Все це сприяло подоланню стереотипів, заохоченню партнерства та пошуку способів вирішення проблем у

⁵⁷ Letter dated 16 June 2016 from the Secretary-General addressed to the President of the General Assembly. URL: <https://www.unaoc.org/resource/annual-report-2015/>

⁵⁸ Ibid.

⁵⁹ Ibid.

⁶⁰ Ibid.

⁶¹ Ibid.

галузі миробудування. Ключовими моментами програми стали відвідини Центральних установ Організації Об'єднаних Націй, де перед учасниками виступив Генеральний секретар, Високий представник з Альянсу цивілізацій, Спеціальний радник Генерального секретаря щодо запобігання геноциду⁶².

У 2011 році Альянс спільно з концерном «БМВ Груп» започаткували премію «БМВ Груп» за міжкультурні інновації на підтримку Альянсу цивілізацій під егідою Організації Об'єднаних Націй (відому також як «Премія за міжкультурні інновації»). Цією міжнародною премією нагороджуються інноваційні та довгострокові проєкти, які заохочують діалог, сприяють взаєморозумінню між культурами та сприяють зміцненню миру та підвищенню безпеки. Під час церемонії в рамках шостого Глобального форуму, що відбувся на Балі в 2014 році, уряд Індонезії, Альянс цивілізацій та концерн «БМВ Груп» присудили нагороди 11 проєктам низового рівня. На додаток до загальної суми призового фонду у розмірі 103 000 дол. США Альянс надав переможцям технічну підтримку, що включала програми навчання та нарощування потенціалу, підтримку та наставництво в індивідуальному порядку, визнання, висвітлення засобами масової інформації та членство.

У листопаді 2015 року в Берліні Альянс та концерн «БМВ Груп» організували першу зустріч лауреатів Премії за міжкультурні інновації, в якому взяли участь 13 лауреатів. Лауреати премії взяли участь в обміні знаннями, під час якого кожен учасник мав можливість поділитися досвідом, водночас вивчаючи можливості співпраці. Крім того, вони мали можливість зустрітися зі стипендіатами Альянсу та обмінятися ідеями щодо сприяння повазі культурного різноманіття⁶³.

У 2015 році Альянс організував два заходи за участю колишніх стипендіатів. У липні 12 колишніх стипендіатів зустрілися в Мілані, Італія, під час Всесвітньої виставки, щоб представити передові методи використання культурної дипломатії як інструмент налагодження зв'язків між людьми. У грудні 15 стипендіатів зустрілися у Нью-Йорку, щоб спільно обміркувати питання, яким чином задіяти місцеві громади, організації громадянського суспільства та низові ініціативи у справі запобігання радикалізації та ксенофобії⁶⁴.

13 травня 2016 року в Центральних установах ООН у Нью-Йорку Альянс прийняв групу магістрів Бріджпортського університету (штат

⁶² Letter dated 16 June 2016 from the Secretary-General addressed to the President of the General Assembly. URL: <https://www.unaoc.org/resource/annual-report-2015/>

⁶³ Ibid.

⁶⁴ Ibid.

Коннектикут) і провів для них презентацію своєї діяльності. Студенти, що приїхали проходили навчання за трьома різними програмами: питання глобального розвитку та світу; глобальні медійні та комунікаційні дослідження; дослідження Східної Азії та Тихоокеанського басейну⁶⁵.

У ході 14-ї сесії Родоського форуму, що пройшов 30 вересня та 1 жовтня 2016 року, Високий представник порушив питання про расизм і поширення ненависницької риторики в Інтернеті⁶⁶

АЦООН взяв участь у симпозіумі «Інтернет та радикалізація молоді: спільні зусилля щодо попередження радикалізації, реагування на неї та налагодження життя в співтоваристві», організованому ЮНЕСКО у партнерстві з урядом Квебеку та за підтримки уряду Канади. У ході симпозіуму, дослідники, експерти, представники громадянського суспільства, приватного сектору та урядових структур, обговорили можливість реалізації на національному та міжнародному рівнях спільних проєктів, спрямованих на запобігання радикалізації молоді. У ході панельної дискусії «Ненависницька риторика, екстремістська пропаганда, свобода вираження думок, Інтернет та ЗМІ» АЦООН представив ініціативу #SpreadNoHate (не поширюй ненависть). У дискусії брали участь представники ЮНЕСКО, Міжнародної організації франкомовних країн (МОФС), Французького інституту міжнародних відносин та Ради Європи⁶⁷.

У рамках стипендіальної програми 2016 року, що реалізується під гаслом «Освіта як засіб попередження радикалізації та ксенофобії», 15 грудня 2016 року АЦООН та постійне представництво Німеччини при ООН запросили 15 випускників з країн Європи, Північної Америки, Близького Сходу та Північної Африки для обміну рекомендаціями щодо боротьби з радикалізацією та ксенофобією та досвідом використання освіти для роботи на низовому рівні. Запропоновані рекомендації були сформульовані відповідно до Плану дій ООН із запобігання войовничому екстремізму (ПВЕ) та до резолюції Ради Безпеки ООН 2250 (2015)⁶⁸.

Тридцять молодих активістів громадянського суспільства та члени мережі випускників АЦООН із двадцяти п'яти країн були запрошені на сьомий Глобальний форум АЦООН для обміну досвідом участі у проєктах Альянсу. Засідання пройшло у форматі “TED-Talk”;

⁶⁵ Letter dated 7 August 2017 from the Secretary-General to the President of the General Assembly. URL: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N17/255/17/PDF/N1725517.pdf?OpenElement>

⁶⁶ Ibid.

⁶⁷ Ibid.

⁶⁸ Ibid.

випускники зробили презентації своїх професійних досягнень та продемонстрували конкретні приклади впливу програм АЦООН на низовому рівні. Вони розповіли про те, як участь у програмах Альянсу розширила їхній кругозір і надала їм можливість стати лідерами громадянського суспільства та провідниками змін⁶⁹.

У 2016 році Фонд солідарності молоді АЦООН продовжив надавати підтримку молодіжним організаціям та фінансував 5 проєктів у країнах Африки на південь від Сахари, на Близькому Сході та в Північній Африці. Ці проєкти Фонду солідарності молоді здійснювалися за підтримки уряду Фінляндії та ознаменували завершення періоду 2015–2016 років, протягом якого загалом було профінансовано 11 організацій. П'ять організацій країн Близького Сходу та Північної Африки та країн Африки на південь від Сахари отримали гранти (до 25 000 дол. США), а також технічну підтримку для здійснення проєктів. Усі відібрані проєкти сприяли реалізації мандату АЦООН у частині заохочення міжкультурного діалогу та соціальної інтеграції. Проєкти, реалізовані в Камеруні, Нігерії та Державі Палестина, були присвячені покращенню міжкультурних відносин через громадянську онлайн-журналістику, соціальні мережі та радіо; залучення внутрішньо переміщених осіб та релігійних організацій; а також через навчання терпимості та співробітництво між групами різних віросповідань та культур. Кожна з цих діяльностей отримали понад 450 000 осіб⁷⁰.

Запуск Ініціативи у грудні 2015 року був ознаменований проведенням Симпозіуму у Центральних установах ООН у Нью-Йорку. 2016 року в рамках ініціативи #SpreadNoHate журналісти та експерти з усього світу продовжили об'єднуватися заради боротьби з поширенням ненависницької риторики у ЗМІ. Другий Симпозіум #SpreadNoHate був організований АЦООН у Баку (Азербайджан) під час сьомого Всесвітнього форуму Альянсу з 25 по 27 квітня 2016 року. В ході панельної дискусії журналісти та представники ЗМІ отримали можливість порушити питання поширення ненависницької риторики у ЗМІ. Вони обмінялися своїми поглядами, думками та досвідом, накопиченим у справі боротьби з ненависницькою риторикою та кібертероризмом. У ході дискусії виступаючі вперше оцінили ці явища та їх різноманітні прояви, особливо у соціальних мережах. Крім того, вони високо оцінили ту роль, яку журналістська грамотність та онлайн-освіта в галузі прав людини відіграють у боротьбі з ненависницькою риторикою.

⁶⁹ Letter dated 7 August 2017 from the Secretary-General to the President of the General Assembly. URL: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N17/255/17/PDF/N1725517.pdf?OpenElement>

⁷⁰ Ibid.

Один із ключових висновків полягав у тому, що головну роль у боротьбі з ненависницькою риторикою грає навчання користувачів, особливо наймолодших, використанню інклюзивного діалогу та відповідних онлайн-інструментів для реагування на ненависницький контент. В результаті учасники дійшли висновку про те, що для боротьби з ненависницькою риторикою недостатньо однієї роботи з технологіями та платформами, що поширюють ненависть та недовіру⁷¹.

У 2016 році PLURAL+ відзначив свою восьму річницю. Молодіжний фестиваль відеороликів на теми міграції, різноманіття та соціальної інтеграції було засновано та реалізовано АЦООН у тісній співпраці з МОМ. У 2016 році понад 300 кандидатів з 69 країн надіслали свої відеоматеріали з яких міжнародне журі відібрало 27 фіналістів. Відібрані відеосюжети були представлені на церемонії нагородження PLURAL+, що відбулася 27 жовтня 2017 року в медійному центрі «Пейлі» (Нью-Йорк)⁷².

У жовтні 2016 року АЦООН представив у Йорданському інституті ЗМІ в Аммані (Йорданія) нову публікацію «Можливості для забезпечення медійної та інформаційної грамотності на Близькому Сході та Північній Африці». До книги, опублікованої англійською та арабською мовами, увійшли публікації 10 експертів із регіону Близького Сходу та Північної Африки. Ця публікація, створена за співпраці АЦООН, ЮНЕСКО та NORDICOM містить корисну інформацію та ресурси для тих викладачів регіону БВСА, хто зацікавлений у розвитку медійної і інформаційної грамотності. Крім того, вона допомагає донести інформацію про медію і інформаційну грамотність до учнів та освітніх центрів. У листопаді 2016 року Альянс представив створену спільно з ЮНЕСКО публікацію «Медійна та інформаційна грамотність: зміцнення захисту прав людини, боротьба з радикалізацією та екстремізмом». Книгу було представлено з нагоди щорічної конференції ЮНЕСКО – ЮНІТВІМ – АЦООН з питань медійної та інформаційної грамотності та міжкультурного діалогу, що відбулася в Університеті Сан-Паулу, Бразилія⁷³.

У 2016 році у тісній співпраці між АЦООН та ЮНЕСКО було розроблено онлайн-версію навчальної програми ЮНЕСКО для викладачів медійної і інформаційної грамотності. Цей веб-сайт надає доступ до міжнародних, медійних та багатомовних навчальних матеріалів з

⁷¹ Letter dated 7 August 2017 from the Secretary-General to the President of the General Assembly. URL: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N17/255/17/PDF/N1725517.pdf?OpenElement>

⁷² Ibid.

⁷³ Ibid.

інформаційної грамотності для викладачів, дослідників та окремих користувачів. Сайт пропонує інтерактивні та міжкультурні навчальні ресурси, призначені для використання у рамках формальних та неформальних освітніх програм⁷⁴.

6 і 7 квітня 2017 року Альянс став співорганізатором першої Міжнародної конференції з питань миру в різноманітності. Інтегративний підхід до міжкультурних і цивілізаційних питань, започаткований в Агадірі, Марокко. Високий Представник підтвердив зобов'язання Альянсу надавати майбутнім поколінням молоді можливість будувати більш інклюзивні та мирні суспільства. Конференція ознаменувала урочисте відкриття Міжнародного центру імені Ібн Батути для міжкультурних та цивілізаційних досліджень. На полях конференції Високий представник отримав «Міжнародну нагороду за видатні досягнення 2017» за роботу Альянсу у просуванні міжкультурного і міжрелігійного діалогу, різноманітність і повага між цивілізаціями⁷⁵.

У рамках своїх постійних зусиль із запобігання ксенофобії та висловлюванням ненависті в ЗМІ Альянс зустрівся з редакцією група з расової та етнічної приналежності New York Times. Плідна дискусія призвела до угоди про співпрацю між New York Times і Альянсом⁷⁶.

7 вересня Альянс організував панельну дискусію в штаб-квартирі ООН у Нью-Йорку, присвячену ролі «новинної грамотності» та впливу фейкових новин. Високий представник обговорив важливість розвитку навичок медіа та інформаційної грамотності для формування стійкості до фейкових новин у цифрову еру⁷⁷.

Протягом 2017 року Альянс організував стипендіальну сесію на тему «Роль ЗМІ та громадянського суспільства в боротьбі з ненавистю та сприяння інклюзії». Стипендіати Альянсу розглянули цю тему з широким колом місцевих зацікавлених сторін, включаючи урядовців, журналістів, релігійних лідерів та представників громадянського суспільства. З 1 по 18 жовтня група з 12 стипендіатів з Північної Африки та Близького Сходу взяла участь у програмі, яка включала зустрічі у Франції, Німеччині, Іспанії та Сполучених Штатах. Стипендіати походили з Єгипту, Іраку, Йорданії, Лівану, Лівії, Марокко, Саудівської Аравії, Тунісу і Держави Палестина. Порядок денний

⁷⁴ Letter dated 7 August 2017 from the Secretary-General to the President of the General Assembly. URL: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N17/255/17/PDF/N172517.pdf?OpenElement>

⁷⁵ Annual report of the United Nations Alliance of Civilizations for 2017. URL: <https://www.unaoc.org/wp-content/uploads/1816902-10th-UNAOC-annual-report.pdf>

⁷⁶ Ibid.

⁷⁷ Ibid.

включав зустрічі з Державним департаментом Сполучених Штатів, Федеральним міністерством закордонних справ Німеччини та

Міністерства закордонних справ Франції та Іспанії. Вони також зустрілися з місцевими неурядовими організаціями, які займаються допомогою біженцям. Вони спілкувалися з журналістами відомих медіа-організацій, таких як National Public Radio у Нью-Йорку, Deutsche Welle у Берліні, Le Monde в Парижі та El Mundo в Мадриді.

Друга когорта брала участь у програмі з 15 жовтня по 1 листопада. 12 стипендіатів з Північної Америки та Європи, брали участь у програмі, яка включала зустрічі в Іспанії, Марокко, Єгипті та Катарі. Стипендіати були з Австрії, Боснії і Герцеговини, Німеччини, Італії, Литви, Польщі, Румунії, Словенії, Великобританії та США. На порядку денному були зустрічі з офіційними особами Міністерства закордонних справ Марокко та Катару, Міністерства культури та спорту Катару та Ліги арабських держав. У Рабаті стипендіати відвідали Інститут підготовки імамів Мохамеда VI. В Каїрі вони зустрілися з директором міжконфесійного департаменту Аль-Азхар та Обсерваторії Аль-Азхар для боротьби з екстремізмом. У Досі вони насолоджувалися душевними бесідами з молодими катарцями про подолання упередження та негативні стереотипи. Стипендіати також обмінялися думками з офіційними особами з національних прав людини установ Єгипту, Марокко та Катару.

У грудні Альянс і Постійне представництво Німеччини при ООН запросили 16 стипендіатів випускників з 16 країн Європи, Північної Америки, Близького Сходу та Північної Африки, щоб представити свої рекомендації щодо ролі ЗМІ та громадянського суспільства у просуванні культури миру⁷⁸.

Альянс і ЮНЕСКО співпрацював в розробці та запуску веб-версії навчального плану ЮНЕСКО з медіа та інформаційної грамотності для вчителів. Веб-сайт надає доступ до мультимедійних навчальних ресурсів для викладачів та дослідників медіа та інформаційної грамотності. Веб-версія навчальної програми містить інтерактивні та міжкультурні навчальні ресурси, запропоновані для використання у формальних і неформальних навчальних закладах⁷⁹.

19–20 листопада 2018 року в штаб-квартирі ООН у Нью-Йорку відбувся Восьмий Глобальний форум UNAOC. 000 учасників з держав-членів, міжнародних і регіональних організацій, ЗМІ, молоді, релігійних організацій, організацій та представників громадянського

⁷⁸ Annual report of the United Nations Alliance of Civilizations for 2017. URL: <https://www.unaoc.org/wp-content/uploads/1816902-10th-UNAOC-annual-report.pdf>

⁷⁹ Ibid.

суспільства зібралися на захід темою якого було визначено: “#Commit2Dialogue: Partnerships for Prevention and Sustaining Peace”. Друге пленарне засідання було зосереджено на ролі ЗМІ у конструюванні та формуванні публічних наративів та важливості боротьби з помилковим сприйняттям та упередженнями в зусиллях із запобігання та вирішення конфліктів. Панелісти зазначили, що журналісти мають бути готові до того, щоб мати можливість швидко та ефективно протистояти фейковим новинам з конкретними фактами. Важливість використання соціальних медіа та привабливого контенту, наприклад гуманізації історій та зображень, також обговорювалося⁸⁰.

29–30 липня 2018 року UNAOC був співорганізатором міжнародного семінару «Ліга арабських держав та Альянс Цивілізацій: звернення до медіапрофесіоналів» у Каїрі. Захід відбувся у співпраці з Лігою арабських держав, а також Бюро ЮНЕСКО в Каїрі, Інформаційним центром ООН, Єгипетською державною інформаційною службою та Єгипетська програма розвитку ЗМІ. Учасники семінару обговорили роль ЗМІ у зображенні інших культур і просуванні цінностей толерантності та поваги в контексті реалізації цілей сталого розвитку та цілей Єдиного арабського стратегічного плану для Альянсу цивілізацій (2016–2019)⁸¹.

За активної участі UNAOC у м. Туніс з 28 січня по 4 лютого 2018 року тридцять молодих людей, половина з яких з Тунісу, а інша половина – молоді мігранти та біженці з дев’яти країн (Бенін, Камерун, Чад, Гвінея, Кот-д’Івуар, Мадагаскар, Руанда, Сирія та Ємен) працювали разом над створенням відеоігор як платформи для міжкультурного діалогу. Співпрацюючи в малих групах, молоді учасники мали можливість не лише отримати комп’ютерні навички мислення, а також розвивати краще розуміння викликів, з якими щоденно мають справу мігранти та біженці⁸².

В 2019 році UNAOC опублікував 62 заяви для преси⁸³. Альянс також посилив свою цифрову присутність завдяки оновленому та абсолютно новому веб-сайту www.unaoc.org. Зміни включають візуально насичений дизайн, оптимізовану архітектуру даних, нові мультимедійні елементи для підвищення інтерактивності та загалом кращий інтерфейс для покращення роботи користувача. Цікавим є

⁸⁰ Annual report of the United Nations Alliance of Civilizations for 2018. URL: <https://www.unaoc.org/resource/united-nations-alliance-of-civilizations-annual-activity-report-2018/>

⁸¹ Ibid.

⁸² Ibid.

⁸³ Annual report of the United Nations Alliance of Civilizations for 2019. URL: <https://www.unaoc.org/resource/annual-activity-report-2019/>

показник гендерного балансу відвідувачів сайту. У 2019 році серед користувачів було 40,9% жінок і 59,1% чоловіків⁸⁴. UNAOC створив серію коротких відеороликів, в яких висвітлюються його програми та їхній вплив на громади в усьому світі. Відеоролики демонстрували під час публічних заходів та активно популяризували в соцмережах. Крім того, UNAOC регулярно транслював свої події в прямому ефірі через свій веб-сайт, охоплюючи ширшу глобальну аудиторію.

В 2020 році кількість заяв для преси не зменшилася, але акцент значною мірою у них був зміщений в бік ситуації з ковідом⁸⁵. У 2020 році кількість медіа-згадок про Високого представника складала 3,6 мільйона, а UNAOC загалом – 19,2 мільйона⁸⁶. Альянс продовжував висвітлювати свою діяльність в Twitter, Facebook, Instagram і YouTube⁸⁷. В 2020 році UNAOC запустив глобальний заклик до дії #forSafeWorship для підтримки Плану дій ООН щодо захисту релігійних місць, запрошуючи людей по всьому світу подавати мультимедійні історії про їхнє особисте, емоційні зв'язки з релігійними місцями. UNAOC отримав і представив мультимедійні історії з Афганістану, Бахреїну, Бразилії, Канади, Єгипту, Франції, Індії, Індонезії, Іраку, Непалу, Португалії, Іспанії, Великобританії, США тощо! Своїми враженнями в Twitter, Facebook та Instagram поділилося 8,76 мільйонів користувачів⁸⁸. Періодичне видання “News Flash”, містило детальну інформацію діяльності Альянсу за кожен місяць⁸⁹. UNAOC створив масив цифрових листівок для просування різноманітних проєктів та ініціатив. Вони використовувалися в соціальних медіа для просування конкретних кампаній. Крім того, Альянс продовжив пряму трансляцію віртуальних зустрічей, симпозіумів, панельних дискусій та інших заходів, щоб охопити мільйони користувачів і збільшити залучення серед своїх послідовників. Усі віртуальні події транслювалися через веб-сайт, щоб охопити географічно різноманітну аудиторію з усього світу⁹⁰.

Активна діяльність Альянсу цивілізацій спричинила підвищену цікавість до його діяльності. А це, в свою чергу, вимагає більшого географічного представництва. Тому 8 листопада 2021 року відбулося урочисте відкриття офісу UNAOC у Женеві в Палаці Націй.

⁸⁴ Annual report of the United Nations Alliance of Civilizations for 2019. URL: <https://www.unaoc.org/resource/annual-activity-report-2019/>

⁸⁵ Ibid.

⁸⁶ Ibid.

⁸⁷ Ibid.

⁸⁸ Ibid.

⁸⁹ Ibid.

⁹⁰ Ibid.

Також високий представник і міністри Іспанії та Туреччини розпочали процес створення регіонального центр Альянсу в Стамбулі⁹¹. Організуючи свою роботу у 2021 року Альянс продовжував робити акцент на віртуальному спілкуванні з огляду на пандемію COVID-19. Масштабні події із залученням значної кількості учасників відкладалися або переносилися. Наприклад, було прийняте рішення про відкладення 9-го Глобального форуму UNAOC, який мав бути проведений спільно з урядом Королівства Марокко до поліпшення епідеміологічної ситуації⁹².

Усвідомлюючи, що ЗМІ, як нові, так і традиційні, мають унікальну силу впливати на суспільне сприйняття та ставлення, та що вони можуть бути винятковим інструментом для подолання культурних розбіжностей і сприяння культурі миру та взаєморозуміння Альянс продовжив роботу в цьому напрямку.

Незважаючи на пандемію все ж відбувся Молодіжний відеофестиваль PLURAL+ – спільна ініціатива Альянсу та міжнародної організації міграції. Всупереч обставинам, у грудні відбулася церемонія нагородження щорічною нагородою PLURAL+ 2021. Нагороди отримали 29 кінематографістів із 15 країн. 400 представників із 45 країн бажали взяти участь у конкурсі⁹³. Якщо подивитися на досягнення взаємодії Альянсу із ЗМІ у 2021 році в цифрах, то це 1,96 мільйонів згадок про Високого представника та 44,67 мільйонів згадок про Альянс (і це без соціальних мереж)⁹⁴.

Розширюючи свою цифрову присутність, UNAOC здійснив до 67,3 мільйонів показів у соціальних мережах, відповідно до даних застосунку Brand24. 3 8355 згадок у соцмережах, пости зі згадками @UNAOC створили загалом 89,856 взаємодій⁹⁵. Головний сайт UNAOC, www.unaoc.org, зібрав загалом 960 700 переглядів⁹⁶. UNAOC також підготував і висвітлив низку цифрових листівок для просування своїх різноманітних проектів та ініціатив. Ці картки використовувалися в соціальних мережах для просування конкретних кампаній, таких як конкурси на подачу заявок на проекти, спеціальні заходи, організовані UNAOC, а також для підвищення видимості кампанії #forSafeWorship⁹⁷.

⁹¹ Annual report of the United Nations Alliance of Civilizations for 2021. URL: <https://www.unaoc.org/resource/united-nations-alliance-of-civilizations-annual-activity-report-2021/>

⁹² Ibid.

⁹³ Ibid.

⁹⁴ Ibid.

⁹⁵ Ibid.

⁹⁶ Ibid.

⁹⁷ Ibid.

ВИСНОВКИ

Отже, кампанія ООН з налагодження діалогу між цивілізаціями набуває широкої популярності у світі. Значну ініціативу в ньому набувають засоби масової комунікації, соціальні мережі та онлайн-чати. Водночас в Україні, яка є багатонаціональною державою, бракує механізмів просування ідеї діалогу цивілізацій. Вважаємо, що важливим завданням сучасних українських медіа є формування національного плану міжкультурного діалогу усіма можливими засобами. Особливо актуалізує розробку проекту рух України до членства в Європейському Співтоваристві, однією з головних цінностей якого культивування поваги до етнічного походження людини та мультикультуралізм.

АНОТАЦІЯ

У сучасному глобалізованому світі питання міжцивілізаційного та міжкультурного діалогу набуває особливої актуальності. Попри те, що прагнення до мирного співіснування є однією з головних цілей сучасного суспільства, війни та конфлікти ледь не в усіх куточках земної кулі стають звичним явищем. Важливим чинником, здатним подолати ворожнечу, стають сучасні медіа. Доступ більшої частини людства до глобальної мережі інтернет та можливості сучасних технологій дозволяють суттєво збільшити їх вплив на суспільство. Завдяки медіатизації можна спостерігати якісні зміни в соціальному житті в ряді інших сфер життя людини. Побудова стратегії правильного застосування принципів медіареальності дозволить сформулювати комунікаційні можливості для побудови толерантного підходу в міжкультурній та міжцивілізаційній взаємодії. Цікавим прикладом цього може бути проект ООН «Альянс цивілізацій». Завдяки його зусиллям було ухвалено резолюцію № 56/6 Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй «Глобальний порядок денний для діалогу між цивілізаціями», який став дороговказом для діяльності проекту. З другої половини 2000-х років «Альянс цивілізацій» набуває нового втілення, насамперед завдяки глобалізації та цифровізації суспільства. З того часу медійні проекти та кампанії Альянсу стали невід'ємною частиною його діяльності. Значну роль у поширенні ідей проекту відіграли й соціальні мережі.

Література

1. Annual report of the United Nations Alliance of Civilizations for 2017. URL: <https://www.unaoc.org/wp-content/uploads/1816902-10th-UNAOC-annual-report.pdf>

2. Annual report of the United Nations Alliance of Civilizations for 2018. URL: <https://www.unaoc.org/resource/united-nations-alliance-of-civilizations-annual-activity-report-2018/>

3. Annual report of the United Nations Alliance of Civilizations for 2019. URL: <https://www.unaoc.org/resource/annual-activity-report-2019/>

4. Annual report of the United Nations Alliance of Civilizations for 2020. URL: https://www.unaoc.org/wp-content/uploads/AR2020_v9.pdf

5. Annual report of the United Nations Alliance of Civilizations for 2021. URL: <https://www.unaoc.org/resource/united-nations-alliance-of-civilizations-annual-activity-report-2021/>

6. General Assembly resolution 69/312 “United Nations Alliance of Civilizations”. URL: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N15/209/20/PDF/N1520920.pdf?OpenElement>

7. High Level Group Report. URL: <https://www.unaoc.org/who-we-are/history/>

8. Letter dated 2 May 2008 from the Secretary-General addressed to the President of the General Assembly. URL: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N08/492/48/PDF/N0849248.pdf?OpenElement>

9. Letter dated 7 August 2017 from the Secretary-General to the President of the General Assembly. URL: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N17/255/17/PDF/N1725517.pdf?OpenElement>

10. Letter dated 11 August 2011 from the Secretary-General addressed to the President of the General Assembly. URL: <https://www.unaoc.org/resource/annual-report-2011/>

11. Letter dated 12 September 2014 from the Secretary-General addressed to the President of the General Assembly. URL: https://www.unaoc.org/wp-content/uploads/140916_UNAOC-Annual-Report_English.pdf

12. Letter dated 16 August 2012 from the Secretary-General addressed to the President of the General Assembly. URL: <https://www.unaoc.org/resource/annual-report-2012/>

13. Letter dated 16 June 2016 from the Secretary-General addressed to the President of the General Assembly. URL: <https://www.unaoc.org/resource/annual-report-2015/>

14. Letter dated 22 August 2013 from the Secretary-General addressed to the President of the General Assembly. URL: <https://www.unaoc.org/resource/annual-report-2013/>

15. Letter dated 23 June 2009 from the Secretary-General addressed to the President of the General Assembly. URL: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N09/390/31/PDF/N0939031.pdf?OpenElement>

16. Letter dated 31 August 2010 from the Secretary-General addressed to the President of the General Assembly. URL: <https://www.unaoc.org/resource/annual-report-2010/>

17. Report of the High-level Group 13 November 2006. URL: https://www.unaoc.org/docs/AoC_HLG_REPORT_EN.pdf

18. Resolution adopted by the General Assembly A/Res/53/22. United Nations Year of Dialogue among Civilizations. URL: <http://www.un-documents.net/a53r22.htm>

19. Resolution adopted by the General Assembly A/Res/56/6 Global Agenda for Dialogue among Civilizations. URL: <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N01/475/42/PDF/N0147542.pdf?OpenElement>

20. The Alliance of Civilizations. Resolution adopted by the General Assembly. URL: <https://www.unaoc.org/resource/unaoc-resolution-2009/>

21. Thompson J. B. Ideology and Modern Culture. Critical Social Theory in the Era of Mass Communication. Stenford: Stenford University Press, 1991. 372 p.

22. Губань Р. В. «Альянс цивілізацій»: проблема розроблення національних стратегій». *Юридичний журнал*. 2009. № 7–8. С. 54.

23. Губань Р. Концепція діалогу між цивілізаціями у резолюціях Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй. *Підприємництво, господарство і право*. 2006. № 2. С. 142–145.

24. Губань Р. В. Міжнародно-правові аспекти розвитку діалогу між цивілізаціями : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.11. Київ, 2009. 22 с.

25. Губань Р. В. Міжнародно-правові аспекти розвитку діалогу між цивілізаціями : монографія Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2010. 225 с.

26. Малезик Д. І., Хоменко Г. В. Гуманізація пострадянської культурології у вищій школі України. Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць. 2016. Вип. 106 (3). С. 270–273.

Information about the authors:

Huban Radym Vasyliovych,

Doctor of Law, Associate Professor,

Deputy Head of the Secretariat

of the Committee on Legal Policy Department

Verkhovna Rada of Ukraine

5 Hrushevskoho Str., Kyiv, 01008, Ukraine

Malezhyk Dmytro Ivanovych,

Candidate of Historical Sciences,

Associated Professor at the Department of History and Historiosophy

Mykhailo Dragomanov Ukrainian State University

9, Pyrohova Str., Kyiv, 01601, Ukraine